

Az elhanyagolt és bántalmazott gyermek felismerése kisgyermekkorban. Mit tegyünk?

Bíróné Asbóth Katalin
Heim Pál Országos Gyermekgyógyászati
Intézet, Magyar Védőnők Egyesülete

- Várandós leányanya, alkoholista nevelőszülőkkel él, prostituáltként dolgozik - a babának örül, fel akarja nevelni, nem akar anyaoththonba menni – apát nem nevezhet meg....
- Együttműködő, egyszerű, de intelligens,
- Simán szül, szoptat, boldog anya, de pár hónap után éjszaka gyakran elmegy otthonról.... Addig jól fejlődő csecsemőnek fejlődési, alvási zavarai lesznek, sokat sír. Külföldre akar menni dolgozni, nem sikerül.
- Családjában dédmama, aki segíti, szereti.
- Szoros gondozás (orvos, védőnő, gyámügyi ea.stb.) bizalmi szál működik.
- Anya végül rendezi az életét, talál igazi párt, legális munkát, 2.gyermek születik – saját családja lesz.
- „Happy end...”

VÉDŐNŐI ESET

- H.Erikson – féle ún. **normatív, vagy élettani krízisek**
az élet természetes velejárói, az életkorból, társadalmi kihívások velejárói (8 életszakasz pl. születés, testvér születés, közösségbe kerülés stb.)

megbirkózás=fejlődés

- **Akcidentális krízisek**
véletlenszerű, előre nem várható negatív hatások – a személyiségfejlődést súlyosan megzavarják, akadályozzák

pl.: ambivalens anyaszerep,, szülőszerep, ppd, egyedülálló/magára maradt anya/apa, krónikus betegség, pszichés betegség, párkapcsolati válság, egzisztenciális nehézségek, deprivált élethelyzet, addikciók, agresszió, durva bánásmód, nevelőszülő, örökbeadás stb.

NEGATÍV GYERMEKKORI ÉLMÉNYEK

- Bármely életszakaszban bekövetkezhet – **előjelek...**
- Saját (életkornak megfelelő) eszközeivel *sem elkerülni, sem megoldani* nem tudja.
- Lehetséges megoldásai: **megoldás**, a **kompromisszum**, az **ineffektív megoldás** és az **összeomlás**
- A szülő frusztrált, a gyermek gyakran maga is *nehezen kezelhetővé* válik, fokozódik a *környezet elutasítása, negatív bánásmódja* - *ördögi kör, eszkaláció*
- Az élettani és az akcidentális krízis *egyidejűleg is bekövetkezhet*, több krízis együtt: **kumulálódik**.
- **Reziliencia** – befolyásolja a kimenetet

AKCIDENTÁLIS KRÍZIS

- **Rizikótényezők** felismerése, kezelése
 - Időben történő cselekvések, iv. (súlyozás)
 - Védő faktorok erősítése,
 - „V” tényezők csökkentése, kiiktatása
-
- **Jelzőrendszeri feladatok**
 - Szakmaközi együttműködés
 - Követés

PREVENCIÓ, INTERVENCIÓ

szakmai szabályok szerint

- **EH:** minden olyan mulasztás vagy baj okozása, mely jelentősen *árt* a gyermek egészségének vagy *lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését* (érzelmi, fizikai, oktatási-nevelési EH!)
- akár *szándékos*, akár *tudatlanságból, óvatlanságból, nemtörődömségből* ered.

Figyelmeztető: Rizikófaktorok, HH/deprivált környezet!

ELHANYAGOLÁS (EH)

'Negatív gyermekkori
élmények ...' 2019.06.11.

- nem mindig tudatos, szándékos
(tudatlanság, anya pszich. állapota pl. PPD)
- nem mindig láthatóak közvetlen
következményei - határhelyzetek, nevelési stílusok...
- a bántalmazások előszobája, kísérője lehet
- számaránya megközelíti a *fizikai*
bántalmazását
- hosszú távon súlyos következmények –
időfaktor!!

EH FELISMERÉS JELENTŐSÉGE

- B: a fizikai és/vagy érzelmi **rossz bánásmód**, szexuális visszaélés, kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás
- Kategorizálás
 - érzelmi, fizikai, szexuális
 - önsértés, Münch.by proxy, shaking baby, bullying
 - családon belüli 88%!, kívüli, intézményi stb.)
 - típus - tünet - felismerés - teendők megelőzés!

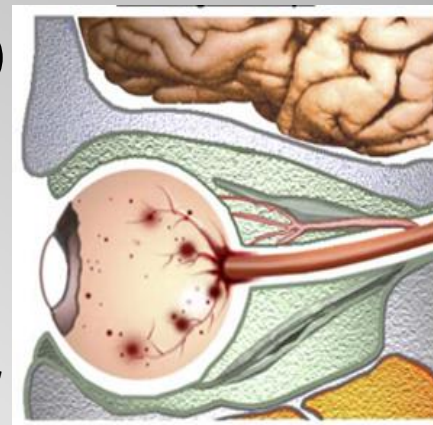
BÁNTALMAZÁS (B)

- „Jéghegy jelenség” (latencia Mo.1:25!)
 - Kommunikációs korlátok (tabu, gyanú, bizalom...)
 - Sokféle megjelenés, gyanújelek
 - Más kísérőjelenségek elfedik (tanulás –magatartás zavarok, devianciák)
 - Több szakterületet érint (esetgazda)
-
- média (ártó-védő) szerepe
 - ombudsmani jelentések
 - hivatalos adatok hozzáférése

B.FELISMERÉSE

Csecsemő, kisgyermek

- Sérülékenység , következmények (shaken baby)
- elhanyagolás is lehet életveszélyes (kiszáradás, késedelmes orvoshoz ford.)
- Rejtettebb és speciális tünetek (fejlődési, viselkedési zavarok)
- Hosszútávú hatások
- **ACE** - *advers childhood experiences*
- Paradox forma: Münchausen by proxy

ÉLETKORI SAJÁTOSSÁGOK

- **GYANÚ –JELZÉS-IDŐFAKTOR !!!**
- Mindenki felelőssége, aki a gyermekkel hivatalos kapcsolatban van!
- **Életveszélyes helyzetben azonnali** (akár hatáskört átlépő) intézkedés pl. kórházba juttatás, elmenekítés, anyaoththonba, gyámhatóság, rendőrség értesítése, (életmentéskor a titoktartási és adatvédelmi szabályok megsértése a kisebb baj ...)
- Ki kell zárni a szervi (orvosi, medikális) eredetet megfelelő és objektív vizsgálatokkal (bizonyító erővel bír) : szakrendelés, kórház
-
- Bántalmazott+bántalmazó kezelése: pszichológus, pszichiáter

SOS INTERVENCIÓ

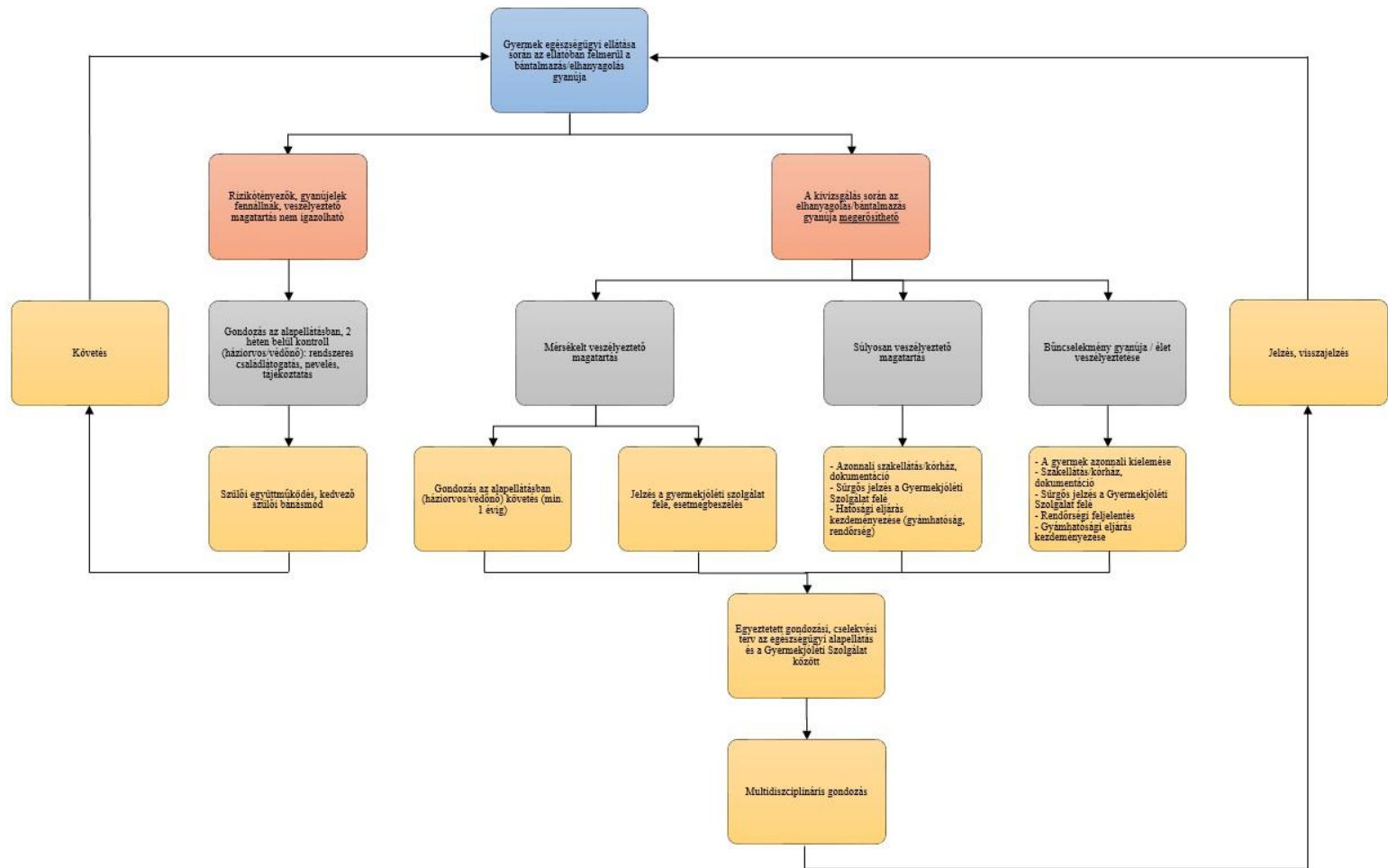
- **MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ**
A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan
- ***Protokoll – A család-és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer folyamatairól***
1. kiadás, EMMI, 2016. április]
- **„Legyen jobb a gyermekeknek”** - nemzeti stratégia 2032-ig, 1267/2019.korm határozat a társadalmi felzárkóztatással összefüggő feladatokkal Belügyminisztérium h.államtitkár
- **MAVE civil szervezetként értékelő bizottság tagja**

IRÁNYMUTATÁSOK

- **EMMI szakmai irányelv az egészségügyi ellátók feladatairól gyermekek bántalmazásának, elhanyagolásának gyanúja esetén (Érv.2019. 12. 31.) 41 szakterület közös – ÖBDK oldalról lekerült, AEEK oldalról hiányzik...**
- **EMMI OTFHÁT szakmai iránymutatása a területi védőnő gyermekvédelmi feladatainak ellátásához, különös tekintettel a korai észlelésre, jelzésre és az együttműködésre Egészségügyi Közlöny 12. szám (2017. augusztus 1.)**
- **Az Emberi Erőforrások Minisztériuma szakmai irányelve a pre-, peri- és posztnatális mentális zavarok baba-mama-papa egységében történő kezeléséről**
2017. EüK. 4. szám EMMI szakmai irányelv

Sokszakmás keretrendszer, kompetenciák, felelősségek

IRÁNYMUTATÁSOK 2

• JOGSZABÁLYOK

Magyarország Alaptörvénye

- *Eü.Tv. 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről (Eütv.)*
- *2015. évi CXXIII. Törvény az egészségügyi alapellátásról*
- *Területi védőnői rendelet 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet a területi védőnői ellátásról*
- *Gyermekevédelmi jogszabályok – jelzőrendszer*
- *1267/2019.Korm.határozat, „Legyen jobb a Gyermekeknek!” Nemzeti Stratégiai Értékelő Bizottsága részt vesz a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia megvalósításában (civilként MAVE) a BM fennhatósága alatt*

VÉDŐNŐI FELADATOK, LEHETŐSÉGEK

- **Gondozási terv** (egyenre szabott, koordinált)
- **Szülői kompetenciák** erősítése várandósságtól (szülői kérdőív)
- **Rizikófelmérés** - TAMOP 614 0-7 éves koragyermekekori www.gyermekalapellatas.hu
- **Fejlődés követés**, szűrés, korrekció
- **Szempontok védőnői helyzetértékelés**/környezettanulmány készítéséhez: várandós – újszülött - gyermek
- **Intervenció** - mérlegelés, szükség esetén bevonás
- **Együttműködési**, tanácsadási, támogatási **,észlelő - jelzőrendszeri** feladatok (összehangolt)
- **Támogató** szolgáltatások - információ, hozzájutás!!!!

TEVÉKENYSÉGEK

- **Esetmegbeszélések** – TAMOP 614 - módszertan
- **Szupervízió** - *burnout megelőzés, empowerment*
- Gyakorlat fókuszú **továbbképzések** („Soserázd!”), szakmaközi műhelyek
- **Digitális technika** alk. - *információ forrás és áramlás, szakmai kapcsolattartás,, intézkedés stb.*
- **Támogató, önsegítő civil** szervezetek - *széles szolgáltatási paletta!*
- **Társadalmi –gazdasági** intézkedések *a leszakadás megállítására* - *lakhatási és jövedelmi krízisek* - *össztársadalmi intervenció*
- **Szakmapolitikai prioritások** - *krónikus szakemberhiány orvoslása*

SZAKEMBEREK TÁMOGATÁSA

- **Alapvető szükségletek** kielégítése, gy. jogok érvényesülése – *holisztikus/komplex szemlélet*
- **Támogató, védőfaktorok, pozitív szülőség** erősítése (4 K: kötődés, közösség, kompenzáció, kommunikáció) – baba-papa-mama klubok, játék, ének, tánc csoportok – új intézményi stressz-oldási technikák beteg, koraszülött gyermekeknél
- **Támogató szolgáltatások** fejlesztése, fenntartása – gyermekházak, támogatott lakhatás, önszorgató kisközösségek, szabadidős színterek – pl.könyvtárak
- **Anya- apa-csecsemő- koragyermekkorai tanácsadó ambulanciák**
- **Rizikótényezők** felismerése, kezelése – *kumulatív rizikó –modell – (kb.170 ezer/10% "V" kiskorú - egyötöde EH-B)*
- **Szakmaközi együttműködés** – *„lyukak a védőhálón”*
- **Szakemberképzés**, továbbképzés (*érzékenyítés, eszközök*)
- **Gyermekebarátabb** társadalom (jógyakorlatok, média!!)

MEGELŐZÉS, MEGELŐZÉS...!!!

HOGYAN FIGYELJÜNK GYERMEKÜNKRE?

Újmutató szülők és gyermekgondozók számára

Kitűzéseink

Céltűzésünk a nyíltabb társadalmi kommunikáció, a figyelemfelhívás annak érdekében, hogy évente ne kelljen meghalni 30 gyermeknek bántalmazás miatt.

További részletek >

Oldal	Célcsoportok	Szakmai publikációk	Szakmai blog	Magunkról	Ajánló	Kapcsolat
GYERMEKEKNEK	KAMASZOKNAK	SZÜLŐKNEK	SZAKEMBEREKNEK	STATISZTIKÁK	SOSE RÁZD A KISBABÁD!	GYERMEKJOGOK
BALESETMEGELŐZÉS	NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	SZAKMAI BLOG	MAGUNKRÓL	BALESETMEGELŐZÉS	NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	BALESETMEGELŐZÉS
BALESETMEGELŐZÉS	NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	BALESETMEGELŐZÉS	NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	BALESETMEGELŐZÉS	NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	BALESETMEGELŐZÉS
BALESETMEGELŐZÉS	NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	BALESETMEGELŐZÉS	NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	BALESETMEGELŐZÉS	NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	BALESETMEGELŐZÉS

Oldaltérkép
 Gyermekeknek
 Kamazoknak
 Szülőknek
 Szakembereknek

Statistikák
 Sose rázd a kisbabádat!
 Gyermekjogok
 Nemzetközi kitekintés

Közösség
 YouTube
 Twitter
 Facebook

Kapcsolat
 Szakmai kérdésekkel, kérés forduljon a blog szerkesztőjéhez.
 Minden egyéb ügyben írjon e-mailt:
info@gyermekbantalmazas.hu

***KÖSZÖNÖM
A MEGTISZTELŐ FIGYELMET!***

katalin.asboth@heimpalkorhaz.hu